«Mehr va bag‘rikenglik kechasi»

— inklyuziv ssenariy

3-dekabr — Xalqaro nogironlar kuni

Inklyuziv kecha (o‘quvchilar va ota-onalar)

Davomi: taxminan 60 daqiqa

Bu ssenariy o‘quvchilar, ustozlar va ota-onalar ishtirokidagi inklyuziv kecha uchun yozilgan. Taxminan 60 daqiqa davom etadi: ochilish, bekatlar (Brayl, oq hassa odobi, to‘g‘ri so‘z, kitob), ijodiy chiqishlar va yakun. Maqsad — mehrni achinishdan ajratib, ochiq maktab va hurmatli muloqotni amaliy ko‘rsatish. Bekatlarni maktabingiz imkoniyatiga qarab moslashingiz mumkin.

Agar ssenariy foydali bo‘lsa, uni hamkasblaringiz bilan o‘qituvchilar guruhlarida ham ulashing. Bayram va tadbirlar uchun yana ko‘plab ssenariylarni baxtiyor.uz saytidan topishingiz mumkin.

Shu to‘plam sahifasi: https://baxtiyor.uz/nogironlar-kuniga-ssenariy/

«Senariylar to‘plami» bo‘limi: https://baxtiyor.uz/oqituvchilar-uchun-hamma-narsa/senariylar-to-plami/

«Mehr va bag‘rikenglik kechasi» — inklyuziv ssenariy

MAQSAD

3-dekabr — Xalqaro nogironlar kuni munosabati bilan maktabda inklyuziv kecha o‘tkazish. O‘quvchilar, ota-onalar va ustozlarni bir zalda to‘plab, hurmat odobi, Brayl, oq hassa va to‘g‘ri so‘zlashuvni amaliy tanishtirish. Kecha shodona, lekin ehtiyotkor bo‘ladi: hech kim majburan «nogironlikni sinab ko‘rish»ga undalmaydi, hech kim achinish obyektiga aylantirilmaydi.

ISHTIROKCHILAR

1-boshlovchi, 2-boshlovchi, maktab rahbariyati vakili, o‘qituvchilar, o‘quvchilar (turli sinflar), ota-onalar, ixtiyoriy mehmon (nogironligi bo‘lgan bitiruvchi, kutubxona xodimi yoki o‘qituvchi — so‘z uning o‘ziniki). Bekat mas‘ullari: 5 kichik guruh o‘quvchi-o‘qituvchi juftligi. Cholg‘uchi yoki she‘rxon o‘quvchilar.

JIHOZLAR

Akt zal, stollar bo‘ylab 5 ta bekat, katta yozuvli yo‘naltiruvchi ko‘rsatkichlar, Brayl alifbosi kartochkalari va bo‘rtma harflar, oq hassa, «to‘g‘ri so‘z — noto‘g‘ri so‘z» kartalari, kitoblar stoli (oddiy va, bo‘lsa, Brayl yoki audio kitob namunasi), mikrofon, suv, oddiy mehmon navbati, o‘tish yo‘li kengligi kamida aravacha o‘tadigan darajada. Kirishda rampa yoki yordamchi. Dastur varaqasi yirik shriftli va elektron shaklda.

TADBIR DAVOMI

60 daqiqaga yaqin: 10 daqiqa ochilish, 25–30 daqiqa bekatlar, 15 daqiqa ijodiy chiqishlar, 5–10 daqiqa yakun.

TADBIRNING BORISHI

(Mehmonlar kiritiladi. Yo‘lak bo‘sh. O‘tirish joylari orasi keng. Boshlovchilar mikrofonni sinab, dastur tartibini ovoz bilan ham e‘lon qiladi.)

1-boshlovchi: Hurmatli ustozlar, aziz ota-onalar, qadrli o‘quvchilar! Xush kelibsiz! Bugun 3-dekabr — Xalqaro nogironlar kuni. Kechamizning nomi — «Mehr va bag‘rikenglik kechasi». Mehr degani — achinish emas. Mehr degani — odamning o‘rnini e‘zozlash, uning ovozini eshitish, yo‘lini to‘smaslik.

2-boshlovchi: Bag‘rikenglik esa — «men chidadim» degani emas. Bag‘rikenglik — turli odamlar bir maktabda, bir mahallada, bir davlatda teng yashay olishi. Bugun biz suhbatlashamiz, tanishamiz, she‘r eshitamiz. Kimdir bekatlarda Brayl

nuqtalarini barmog‘i bilan sezadi, kimdir oq hassa odobini o‘rganadi. Ishtirok ixtiyoriy.

Maktab rahbariyati vakili: Assalomu alaykum. Maktabimizning eshigi bugun ham, ertaga ham hammaga ochiq bo‘lishi kerak. Bu ochiqlik faqat bayram so‘zi bo‘lmasligi uchun, kichik ishlarni ro‘yobga chiqaramiz: yo‘lakni to‘sib qo‘ymaslik, e‘lonlarni tushunarli qilish, yangi o‘quvchini so‘rab kutib olish. Bugungi kecha shu ishlarning boshlanishiga yordam bersin. Barchangizga rahmat.

1-boshlovchi: Endi kechamizning tartibi. Avval qisqa she‘r, so‘ng bekatlar, so‘ng ijodiy chiqishlar. Bekatlarga guruh bo‘lib, sekin, navbat bilan o‘tasiz. Har bir bekatda 5 daqiqa.

2-boshlovchi: She‘rni o‘quvchimiz Mohira o‘qiydi.

Mohira (she‘r):

Dilda yog‘du bo‘lib tug‘ilar umid,
U bo‘lgan ko‘ngilda yorug‘lik porlar.
Nurlanib yonarkan undan qalb, vujud,
Shu‘lasi shafaqni o‘ziga chorlar.

Niyat vojib bo‘lgach, sen shodumonsan,
Qalbingda barq urar boshqa bir tilak.
Unga etmoq uchun kuyib-yonasan,
Shu niyat yo‘lida tinmaydi yurak.

(Ahmad Xo‘ja, «Umid» she‘ridan)

1-boshlovchi: Rahmat, Mohira. Endi bekatlar ochiq. 2-boshlovchi ularni tanishtiradi.

BEKATLAR

2-boshlovchi: Birinchi bekat — «Brayl alifbosi». Bu yerda olti nuqta qanday harf bo‘lishini barmoq bilan sezib ko‘rasiz. Bu — ko‘zi ojiz bo‘lib qolish mashqi emas. Bu — yozuv bilan tanishuv. Lui Brayl yaratgan tizim bugun ham kitob, daftarkacha va telefonlarda yashaydi.

(Bekat mas‘uli qisqa tushuntiradi, «m», «a», «k» harflarini ko‘rsatadi, xohlagan mehmon o‘z ismining birinchi harfini topishga urinib ko‘radi. Mas‘ul: «Braylni bir daqiqada o‘rganib bo‘lmaydi, lekin hurmat qilishni bir daqiqada boshlasa bo‘ladi».)

2-boshlovchi:

Ikkinchi bekat — «Oq hassa odobi». Namoyish qilinadi: hassa qanday ushlanadi, u nima uchun oq, 15-oktabr nima uchun Oq hassa kuni. Qoidalar o‘qiladi: hassani

tortmang, egasini ogohlantirmasdan burmang, yordamni so‘rab taklif qiling, rozi bo‘lsa ko‘rsatma oling.

(Ixtiyoriy mashq: ikki qadam yonma-yon yurish. Ko‘zi ochiq, lekin yo‘l-yo‘riq faqat so‘z bilan beriladi. Mas‘ul aniq aytadi: «Bu mashq ko‘zi ojiz odamning hayotini to‘liq ko‘rsatmaydi. Bu faqat aniq gapirishni o‘rganish.» Majburlash yo‘q.)

2-boshlovchi: Uchinchi bekat — «To‘g‘ri so‘z». Bu yerda kartalar bor. Bir tomonda kamsituvchi yoki achinishga boy iboralar, ikkinchi tomonda odobli, aniq iboralar.

Misollar. Noto‘g‘ri: «bechora bola», «nosoq», «u holda darsga aralashmasin». To‘g‘ri: «nogironligi bo‘lgan o‘quvchi», «ko‘zi ojiz do‘stim», «qanday sharoit kerak, o‘zidan so‘raylik». Noto‘g‘ri: «U qanday qilib o‘qiydi, ajab». To‘g‘ri: «U Braylda yoki audio orqali o‘qiydi, men ham materialni qulay berishim mumkin».

(Ota-onalar va o‘quvchilar kartani o‘qib, juftlikni sto‘lga qo‘yadi. Qisqa muhokama.)

2-boshlovchi: To‘rtinchi bekat — «Kitob va kutubxona». Bu yerda kitoblar, agar bo‘lsa Brayl yoki audio namuna, shuningdek ko‘zi ojizlar kutubxonalari haqida ma‘lumot varaqasi bo‘ladi. Kitob — ko‘z bilan ham, barmoq bilan ham, quloq bilan ham o‘qiladi. Mutolaa huquqi hammaga tegishli.

2-boshlovchi: Beshinchi bekat — «Savol ber, javob eshit». Bu yerda mehmon bo‘lsa, u o‘zi so‘zlashadi. Mehmon bo‘lmasa, o‘quvchilar oldindan tayyorlagan savol-javob varaqasi o‘qiladi: «Yordamni qanday taklif qilaman?», «Sinfda qanday joy qulay?», «Darsda doskani qanday o‘qib beraman?». Tayyor javoblar qisqa va amaliy bo‘ladi.

(25–30 daqiqadan so‘ng jingly yoki sekin qo‘shiq parchasiz, oddiy qo‘ng‘iroqcha yangraydi — bekatlar yakunlanadi. Odamlar zalga qaytadi.)

1-boshlovchi: Bekatlarga tashakkur. Endi kechamizning ijodiy qismi. Chiqishlar qisqa, sahnaga yo‘l ochiq.

IJODIY CHIQISHLAR

(2–3 ta chiqish. Masalan: boshlang‘ich sinf o‘quvchilari «Do‘stlik qoidasi»ni aytadi; yuqori sinf o‘quvchisi she‘r o‘qiydi; cholg‘uchi kuy chaladi. Agar nogironligi bo‘lgan o‘quvchi chiqsa, u «alohida vitrina» qilinmaydi, dastur tartibida oddiy ishtirokchi sifatida e‘lon qilinadi.)

Yuqori sinf o‘quvchisi (she‘r):

Yerga men o‘zimni jondosh sezaman,
«Tuproqdan bo‘lgan»im tufayli emas.
Shunchaki, men uchun hamma narsadan
Insonga marhamat hissi – muqaddas.

(Asqad Muxtor, «Yer» she‘ridan)

Mehmon (agar bo‘lsa): Men bugun o‘z nomimdan gapiraman. Menga achinish kerak emas. Menga aniq narsa kerak: vaqtida berilgan ma‘lumot, ochiq yo‘l, to‘g‘ridan-to‘g‘ri murojaat. Agar farzandingiz mening yonida o‘qisa, uni «menga yordam ber» deb majburlamang, «qanday do‘st bo‘lishni so‘ra» deb o‘rgating. Shu yetarli. Tashakkur.

2-boshlovchi: Rahmat. Endi qisqa va‘da. Iltimos, kim turishga qodir bo‘lsa, turadi. Turish majburiy emas.

VA‘DA

1-boshlovchi: Biz odamni avval ismi bilan chaqiramiz. Yordamni so‘rab taklif qilamiz. Oq hassaga va boshqa shaxsiy vositalarga ehtiyot bo‘lamiz. So‘zimizni kamsitishdan tozalaymiz. Maktabimizni hammaga ochiq saqlaymiz.

Maktab rahbariyati vakili: Rahmat. Bu va‘da bayramda qolib ketmasin. Ertadan boshlab kichik ishlarni ko‘ramiz. Kechamizga kelganingiz uchun tashakkur.

1-boshlovchi: «Mehr va bag‘rikenglik kechasi» yakuniga yetdi. 3-dekabr — Xalqaro nogironlar kuni muborak bo‘lsin!

2-boshlovchi: Ustozlar, ota-onalar, o‘quvchilar, mehmonlar — rahmat! Yo‘lingiz ochiq, ko‘nglingiz ochiq bo‘lsin. Xayr, ko‘rishguncha!

(Chiqish tartibli. Yo‘lak bo‘sh qoldiriladi. Bekatdagi materiallar yig‘iladi. Xohlaganlarga qisqa eslatma-varaqa tarqatiladi: 3-dekabr nima, oq hassa odobi, to‘g‘ri iboralar, foydali havolalar.)

YAKUN

Kecha haqida xabar yozilsa, ishtirokchilardan ruxsat olinadi. Suratlar «ayanchli taqdir» sarlavhasi bilan chiqarilmasin. Ota-onalarga beriladigan eslatmada saytdagi foydali sahifalar ko‘rsatilishi mumkin: ko‘zi ojiz odam bilan qanday gaplashish, mashhur insonlar hayoti, kutubxonalar manzili. Agar maktabda inklyuziv sinf yoki nogironligi bo‘lgan o‘quvchi bo‘lsa, kecha ularning roziligisiz «ularga bag‘ishlab» e‘lon qilinmasin. Kecha hammaga bag‘ishlanadi.